

Työ- ja elinkeinoministeriö
kirjaamo@tem.fi
Marie.Kurten@tem.fi

Lausuntopyyntönnö 6.11.2017 / TEM/1879/08.05.01/2017

Terrafame Oy:n kaivos- ja rikastustoimintaa koskeva lupahakemus

Terrafame Oy (jäljempänä ”yhtiö”) on jättänyt 31. lokakuuta 2017 valtioneuvostolle Sotkamon kaivoksesta suunniteltua uraanin talteenottoa koskevan lupahakemuksen, jolla se hakee ydinenergialaissa (990/1987) tarkoitettua lupaa kaivos- ja rikastustoimintaan.

Hankkeessa yhtiö suunnittelee muiden metallien sivutuotteena saatavan uraanin talteenottoa ja hyödyntämistä puolituotteena. Yhtiö tuottaisi uraanin ”yellow cake” -asteelle (uraanioksidit) ja arvioitu tuotantomäärä olisi lupahakemuksen mukaan enintään 250 tonnia vuodessa.

SAK puoltaa uraanin talteenottoa ja sen jalostamista puolituotteeksi seuraavin perustein: Lupahakemuksessa on seikkaperäisesti selvitetty toiminnan työllisyysvaikutukset (arviolta 30 henkilöä). Lisäksi uraanin talteenotto ei lisää louhittavan kiviaineksen määrää tai murskaustarvetta eikä kiviaineksen käsittelystä aiheutuvaa pölyämistä.

Lupahakemuksessa korostetaan myös yhtiön valmiutta uraanin talteenoton turvalliseen ja tehokkaaseen käynnistämiseen. Kaikki talteenotossa työskentelevät henkilöt koulutettaisiin tehtäviin ja toimintaa johtaisivat Säteilyturvakeskuksen hyväksymät henkilöt.

Lupahakemuksen mukaan työntekijöiden turvallinen työskentely varmistetaan muun muassa ilmanvaihto- ja puhdistusjärjestelyillä, suojavaatetuksella ja suojaimilla sekä jatkuvalla työympäristön säteilytason seurannalla. Yhtiön henkilöstölle suoritetaan lupahakemuksen mukaan myös säännöllisiä työterveystarkastuksia. SAK:n mielestä lupahakemuksessa on riittävästi kiinnitetty huomiota erilaisiin henkilöstön turvallisuusnäkökohtiin.

SAK mielestä uraanin talteenotto on taloudellisesti järkevää ja se tehostaa luonnonvarojen käyttöä kaivostoiminnassa. Uraanista saatavien myyntitulojen lisäksi bioliotuskasoille, prosessisakka-altaille ja metallituotteisiin päätyisi merkittävästi nykyistä vähemmän uraania. Talteenotto avaisi myös uusia mahdollisuuksia kehittää harvinaisten maametallien talteenottoa sekä nikkelin ja kobolttin jatkojalostusta.

Kasvu ja vaikuttaminen/JK

5.1.2018

Suomessa yksikään kaivostoimija ei tee uraanin jalostusta. Talteen saatava luonnonuraani toimitettaisiin lupahakemuksen mukaan kansallisesti ja kansainvälisesti hyväksytyille, kansainvälisten atomienergian (IAEA) ydinmateriaalien piiriin kuuluville jalostuslaitoksille. Tällä SAK:n mielestä varmistetaan uraanin vastuullinen hyödyntäminen ja ainoastaan rauhanomaisiin tarkoituksiin.

Uraanioksidien turvallinen kuljettaminen on SAK:n mielestä otettu lupahakemuksessa sille kuuluvalla merkittävyydellä huomioon. Kuljetuksissa on noudatettava viranomaismääräyksiä, joissa on asetettu vaatimuksensa muun muassa kuljettajan pätevyydelle, varoitusmerkintöjen käytölle, kuljetusalan rakenteille sekä niiden testaamiselle ja varautumiselle poikkeus- tai onnettomuustilanteisiin. Uraanin kuljettaminen ulkomaille on luvanvaraista ja valvottua, jota SAK pitää tärkeänä yksityiskohtana.

Lopuksi SAK haluaa muistuttaa seuraavaa: Vaikka kannatamme uraanin talteenottoa ja jatkojalostusta haluamme huomauttaa ottaen huomioon kaivosyhtiön menneisyyden virheet mm. ympäristöasioissa ennen Terrafamea, että kaiken ja erityisesti aloitettavan uraaniliiketoiminnan pitää olla siten järjestettyä, että kaikkia turvallisuusmääräyksiä noudatetaan ehdottomasti ja toiminnan pitää kaikilta osin olla tarkastettavissa ja läpinäkyvää.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry